

Vanhaa spiritualistista käännöskirjallisuutta. Suomentaja: Helmi Krohn. Kustantaja: Suomen Spiritualistinen Seura ry.

Helsingin yliopistoon tekeillä

väitöskirja suomalaisesta spiritualismista

Teen tällä hetkellä väitöskirjaa spiritualismista ja erityisesti suomalaisesta spiritualismista Helsingin yliopiston Maailman kulttuurien laitokselle. Käsittelen tutkimuksessani spiritualismiin liittyviä kysymyksiä kuten kansainvälisen spiritualismin ja suomalaisen spiritualismin määrittely-yrityksiä mutta myös aate- ja uskontohistoriaa.

Teksti ja kuvat: Tea Holm

Päädyin tekemään tutkimusta spiritualismista otettuani osaa joitakin kertoja Suomen Spiritualistisen Seuran yleisömeediatilaisuuksiin 2000-luvun alussa.

Suomen spiritualistien toiminta vaikutti minusta mielenkiintoiselta. Minua alkoi uskontotieteilijänä kiinnostaa se, mihin spiritualistit oikeastaan uskovat ja miksi he ovat niin vakuuttuneita spiritualismin totuudesta. Spiritualistit uskovat, et-

tä henkimaailma on olemassa, sielulla on välitön kuolemanjälkeinen elämä ja että kuollut voi kommunikoida omasta olostaan.

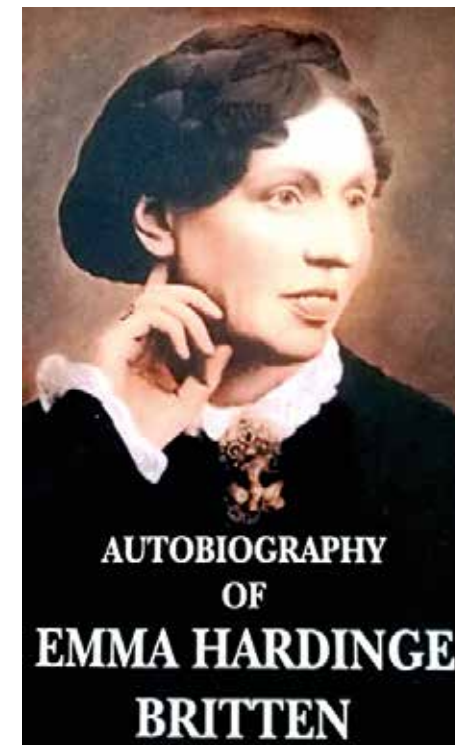
Tein pro graduni 10 vuotta sitten samantyyppisen ajattelun malleista Kaleva-

lassa ja vanhassa, suomalaisessa kansanrunoudessa. Huomasin, että kyseisissä runoissa oli samanistisia ja henkiopillisiä käsityksiä. Runoissa sielu siirtyy tuonpuoleiseen eli tuonelaan sellaisessa ulkoasussa, kuin missä hän oli kuollessaan. Esimerkiksi tulipalossa kuollut siirtyy palaneissa vaatteissa ja jopa ihossa näkyvin merkein. Tämä oli minusta hyvin mielenkiintoista, koska se oli suomalaisessa kansanperinteessä. Suomessa vanha kansa oli osittain uskonut siihen, mihin suomalaiset spiritualistit uskovat nykyään.

Mitä spiritualismi merkitsee kannattajilleen?

Tutkimuksessani peruskysymys on suomalaisen spiritualismin aate- ja uskontohistoria ja sen kokonaisuus. Tapahtumia ei voi tutkia sellaisenaan. Tulkintaa on siinä aina mukana. Kyseessä on aate- ja uskontohistoriallinen kuvaus, jonka tutkimustulokset liittyvät paitsi spiritualismin historiaan niin myös nykypäivään. Esimerkiksi kyselytutkimukset 2010-luvun alusta antavat tietoa suomalaisesta nykyspiritualismista. Tätä kautta selvittää, miten suomalaiset spiritualistit käsittelevät spiritualismia ja mitä spiritualismi heille merkitsee. Onko se uskontoa vai jotakin muuta? Kyseiset kyselytutkimukset tuottivat uuden tutkimustuloksen, joka esitellään tarkemmin väitöskirjassa.

Spiritualismia ei juurikaan vertaila tutkimuksessani muihin uskontoihin lukuun ottamatta spiritualismin ranskalaista suuntausta eli **Allan Kardecin** spiritismia. Aluksi tätä vertailukohtaa ei ollut mukana, mutta **Pekka Kaarakainen** on vuodesta 2010 kääntänyt Kardecin kirjoja suomeksi ja edistänyt vahvasti Suomessa spiritististä liikettä (vrt. spiritualistinen liike). Spiritismia edustavat Suomessa aatteelliset yhdistykset Allan Kardecin Opin Ystävät ry ja Casan Ystävät ry. Spiritismi eli henkioppi eroaa spiritualismista eli henkisyysopista erityisesti siinä, että se asettaa jälleensyntymisen yhdeksi, keskeiseksi kulmakiveksi. Suomalaisen spiritualismin seitsemän periaatetta eivät sisällä jälleensyntymisoppea, vaikka spiritualistit voivatkin siihen vapaasti uskoa. Esimerkiksi SNU:n (Spiritualists' National Union) kirkoissa

Meedio Emma Hardinge Britten (1823–1899) oli angloamerikkalaisen spiritualismin varhaisvaikuttaja ja puhemies.

kyseistä oppia ei ole edes lupa opettaa.

Spiritualismin historia on kokonaisuudessaan hyvin kiinnostava. Yhdysvalloissa ja Englannissa on spiritualistisia kirkkoja. Näissä maissa ihmisten on valittava, kuuluvatko he kristilliseen kirkkoon (tavallisesti protestanttiset kirkot) vai spiritualistiseen kirkkoon. Suomessa tällaista valintatilannetta ei tule vastaan, mutta on huomionarvoista, että esimerkiksi Englannissa ei voi kuulua samanaikaisesti sekä anglikaaniseen että spiritualistiseen kirkkoon. Se ei siis ole opillisesti, dogmaattisesti, mahdollista. Spiritualistiset ja kristilliset opit ovat ydinkohdistaan keskenään ristiriitaiset, joten englantilainen spiritualisti ei voi uskoa kristillisen kirkon oppeihin.

Spiritualismin ja New Age -liikkeen suhteesta

Yhtenä vertailukohtana väitöskirjassani on henkisyys, nykyhenkisyys. Aiemmin siitä käytettiin tutkimuskirjallisuudessa nimitystä New Age. Nykyään voidaan puhua yleishenkisyydestä ja jopa kansanuskosta. Henkisen hyvinvoinnin kulttuuri on hyvin laaja-alainen ja alati muut-

tuva ilmiö niin meillä kuin maailmalla.

Olen kokenut tärkeäksi spiritualismin tutkimisen ja tunnetuksi tekemisen Suomessa. Haluan tuoda esiin, että spiritualismi oli olemassa yli 120 vuotta ennen New Age -liikettä. Englannissa ja Yhdysvalloissa spiritualismia on tutkittu uskontona ja nimenomaan sukupuolentutkimuksen näkökulmasta. Itse halusin tutkia sitä ilman kiinteää näkökulmaa kuten sukupuolentutkimus. Tosin naisnäkökulma on esillä spiritualismin suomalaisia toimijoita kuten **Helmi Krohnia** ja **Maire Kiiraa** tarkasteltaessa. Kansainvälisessä spiritualistisessa liikkeessä on ollut mukana myös monia vaikutusvaltaisia miehiä muun muassa meedioina.

Väitöskirjan tekeminen on ollut haastavampi projekti kuin aluksi ajattelin. Aloin kerätä väitöskirjaani materiaalia jo vuonna 2005. Käytännössä aloitin jatko-opinnot vuonna 2009. Vuoden 2012 alusta jäin äitiyslomalle. Nyt olen jälleen tutkijana ja työskentelen yliopiston apurahalla. Väitöskirja valmistuu vuonna 2015, mutta sen julkaisuaikakohta on riippuvainen esitarkastuksesta ja väittelemiseen liittyvistä aikatauluista.

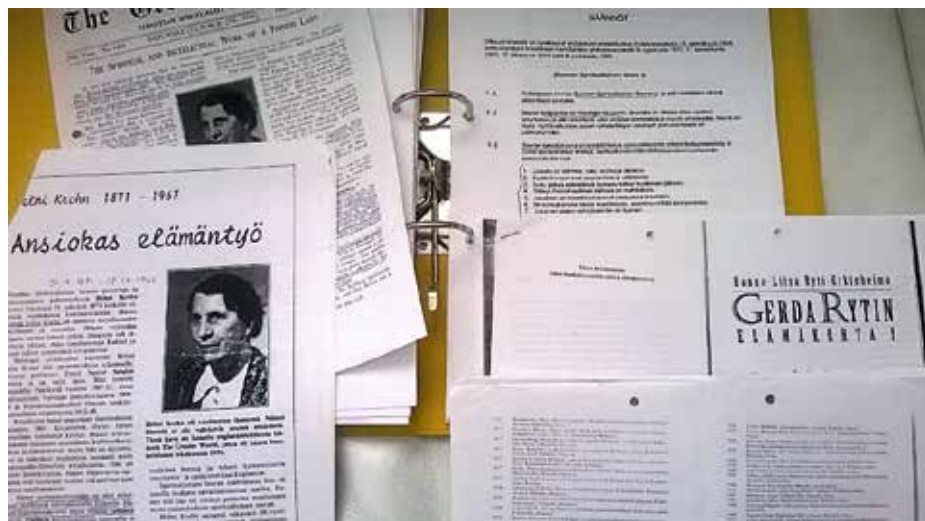
Koen, että koko kirjoitus- ja tiedonhankintaprosessi on ollut osa omaa henkistä kasvuani ja kehitystäni. Olen oppinut kyseenalaistamaan asioita, kysymään hyviä kysymyksiä ja vastaamaan hyviä vastauksia. Uskon asiat ovat uskon asioita, mistä syystä uskontotieteellisessä tutkimuksessa ei koskaan oteta kantaa uskontojen totuusarvoihin tai -väittämiin. Tässä tutkimuksessa ei siis ole kyse siitä, vastaavatko suomalaisten spiritualistien väitteet tosiasioita vai eivät, vaan siitä, että heidän oppinsa ja toimintansa esittävät sellaisena kuin se on. Sama koskee spiritualistista kirjallisuutta, jota tuodaan tutkimuksessa esiin.

Tutkimuksessani spiritualismi näyttäytyy vanhana uskontona, joka sai alkunsa vuonna 1848 pienestä Hydesvillen kylästä, New Yorkin osavaltioista, Yhdysvalloista. Koputuksia tultiin kuuntelemaan kaukaisistakin kylistä. Henkikoputukset levisivät ilmiönä Eurooppaan ja ympäri Yhdysvaltoja muutamassa vuodessa. Joissakin piireissä spiritualismi oli puhdas muoti-ilmiö ja tapa huvittaa itseään. Eräissä piireissä se käsiteltiin vakavasti otettavaksi, uskonnolliseksi ilmiöksi. Siihen aikaan spiritualismia kutsuttiin spiritismiksi, henkiopiksi. Helmi Krohn,

joka perusti Suomen Spiritualistisen Seuran vuonna 1946, oli sitä mieltä, että Suomessa oli syytä käyttää käsitettä spiritualismi väärinkäsitysten välttämiseksi.

Suomessa spiritualismia on seurattu alusta asti oppi- ja ilmiötasolla ilman kirkkolaitosta. Esimerkiksi Englannissa, jossa on vahva kirkkokäsitys spiritualistisesta kirkosta (papisto ja seremoniat sekä jumalanpalveluselämä), spiritualismi näyttäytyy jokseenkin erilaisena ilmiönä kuin Suomessa, vaikka suomalaiset spiritualistit seuraavatkin SNU:n (The Spiritualists' National Union) spiritualismin seitsemään periaatetta ja uskovat SNU:n spiritualismille ominaisella tavalla. Vaikka SNU:n ja Suomen Spiritualistisen Seuran oppi on sama, niin sen käytännön toteutus on erilainen, koska Suomessa ei ole spiritualistisia kirkkoja. Esimerkiksi Tukholmassa, Ruotsissa on spiritualistinen kirkko.

Aate- ja uskontohistoriallista jatkuvuutta siis on spiritualismissa Yhdysvalloista Englantiin ja Englannista Suomeen, mutta suomalainen spiritualismi

Tutkimuskansion papereita kuten Suomen Spiritualistisen Seuran säännöt, Gerda Rytin elämäkerta ja artikkeleita Helmi Krohnista.

on silti omanlaisensa kokonaisuus aate- ja uskontohistoriallisesti tarkasteltuna. Sillä on tietyt toimintatavat, jotka tuodaan esiin tutkimustuloksissa. Toivon, että tutkimukseni löytää tiensä suomalaisten spiritualistien käsiin ja sydämiin, antaa heille uutta tietoa spiritualistisesta

liikkeestä ja tukee heidän itseyttänsä. Katson, että työni on onnistunut, jos suomalaiset spiritualistit ovat kanssani samaa mieltä heidän itseyttänsä liittyvistä keskeisistä kohdista.

Yhteystiedot: holm.tea@gmail.com

Henkioppaat ovat rakastavia ja kärsivällisiä, mutta ajoittain he saattavat olla kovin innokkaita vaikuttamaan kaikkiin mahdollisin tavoin ihmisholhokkeihinsa. Tästä syystä painotetaan usein, että mediaalisen henkilön itsekuri on erittäin tärkeää. Oppaan tulee tietää, että hän voi lähestyä meediotaan ainoastaan silloin, kun hänet toivotaan tervetulleeksi.

Oppaan on syytä oppia, miten ja milloin hän voi käyttää meediotaan aivan samoin kuin meedion tulee oppia, miten hän saa yhteyden oppaaseensa. Kukaan opas ei ole kaikkivaltias. Hän toimii niiden ominaisuuksien varassa, jotka hänellä on. Hän voi antaa hyvää vaikutustaan, ohjata meedion ajatuksia hyvään suuntaan ja motivoida tätä rakentavasti sillä ymmärryksellä, mikä hänellä on. Oppaat ovat hienoja persoonallisuksia, jotka ovat viisaudessa paljon pitemmällä meitä. Silti heillä on omat rajoituksensa niin kuin meilläkin. Mediumismin suurin rajoittava tekijä on kuitenkin aina ihminen.

Harry Edwardsin kirjasta *A Guide for the Development of Mediumship* (Middlesex 2012) suomentanut Marjutt Hjelt.

Kuva: Made by Vadim